

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci navrhovateľky **S. Č.**, bývajúcej v K., proti odporcovi **M. T.**, bývajúcemu v P., Česká republika, zastúpenému Mgr. L. S., advokátom v K., **o zvýšenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21 P 287/2004, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. mája 2008 sp. zn. 7 CoP 257/2006

t a k t o :

O d m i e t a dovolanie.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 19. júna 2006 č.k. 21 P 287/2004-123 zvýšil výživné u odporcu pre navrhovateľku z 1 000,- Sk na 3 000,- Sk mesačne od 1.9.2003 do 31.8.2004 a od 1.9.2004 do budúcnosti na sumu 5 000,- Sk mesačne, ktoré zvýšené výživné zaviazal odporcu prispievať matke navrhovateľky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Dlhé výživné 52 000,- Sk, ktoré vzniklo zvýšením výživného od 1.9.2003 do 30.6.2006 povolil odporcovi splácať spolu s bežným výživným v 1 000,- Sk mesačných splátkach až do zaplatenia. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie matky aj odporcu proti rozsudku prvostupňového súdu Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 12. mája 2008 č.k. 7 CoP 257/2006-191 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že zvýšil výživné pre navrhovateľku S. Č. z 1 000,- Sk na 5 000,- Sk mesačne od 1.9.2003 do 30.6.2006 a od 1.7.2006 do budúcnosti na 10 000,- Sk mesačne vždy

do 15. dňa v mesiaci vopred navrhovateľke a v prevyšujúcom rozsahu návrh zamietol. Zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o dlžnom výživnom a trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporca podal proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. s odôvodnením, že krajský súd sa so skutočnosťou, že právnomu zástupcovi odporcu bola postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred prvostupňovým súdom nezaoberal, neprijal náležité rozhodnutie a tým tento protiprávny stav ponechal nenapravený. Plnomocenstvom zo dňa 3.10.2005, ktoré bolo doručené prvostupňovému súdu dňa 19.12.2005 splnomocnil odporca na zastupovanie v predmetnej veci L. S.. Právny zástupca odporcu ku ďalším úkonom súdu prvého stupňa a ani na pojednávanie nebol prizvaný a nebol prítomný ani pri vyhlásení rozsudku. Postupom prvostupňového súdu mu bola odňatá možnosť činiť úkony, najmä vyjadriť sa k tvrdeniam zákonnej zástupkyne navrhovateľky navrhovať a predkladať dôkazy vo veci, zúčastňovať sa konania pred súdom. S touto procesnou vadou prvostupňového konania sa druhostupňový súd nevyporiadal, nebral jej existenciu do úvahy pri vedení odvolacieho konania ani pri vynesení rozhodnutia i keď o tejto vade konania mal vedomosti. Namietal taktiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom ohľadne zvýšenia výživného týkajúce sa náhrad v zahraničí. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zároveň odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu odporcu navrhla potvrdiť rozhodnutie krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho

súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 238 O.s.p. v preskúmvanej veci, predmetom ktorej je zvýšenie výživného, neprichádza do úvahy, pretože uvedené ustanovenie, ktoré inak pripúšťa dovolanie proti zmeňujúcemu a v niektorých prípadoch aj proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vylučuje prípustnosť dovolania vo veciach upravených zákonom o rodine, ibaže ide o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti zmeňujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. prichádza do úvahy aj v prípadoch, v ktorých je inak dovolanie podľa § 238 ods. 4 a § 239 ods. 3 O.s.p. vylúčené (s výnimkou tých, u ktorých došlo k zmene osobného stavu účastníkov, pôsobiacej aj voči tretím osobám).

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tejto skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Odporca v podanom dovolaní namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred prvostupňovým súdom, keď nebol prizývaný jeho právny zástupca na pojednávanie, nebol ani pri vyhlásení rozsudku, bola mu odňatá možnosť činiť úkony, najmä vyjadriť sa k tvrdeniam zákonnej zástupkyne navrhovateľky, navrhovať a predkladať dôkazy vo veci, zúčastňovať sa konania pred súdom. S touto procesnou vadou prvostupňového konania sa druhostupňový súd nevysporiadal, i keď o tejto vade konania mal vedomosť.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že v predmetnej veci na prvostupňovom súde bolo jedno meritórne pojednávanie 19.6.2006, kedy bolo aj vo veci rozhodnuté rozsudkom. Na toto pojednávanie právny zástupca odporcu nebol volaný, čím odporcovi bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam navrhovateľky,

prípadne predkladať dôkazy vo veci. Odvolací súd v predmetnej veci nariadil odvolacie pojednávanie (boli dve odvolacie pojednávania) na ktorých bol prítomný advokát odporcu. Odporca sa prostredníctvom právneho zástupcu mal možnosť vyjadriť k doplnenému dokazovaniu uskutočňovanému pred odvolacím súdom, odvolací súd mu dokonca poskytol aj možnosť vyjadriť sa k jednotlivým dôkazom, túto príležitosť odporca aj využil, keď sa písomne prostredníctvom advokáta vyjadril (č.l. 187) a podľa názoru dovolacieho súdu došlo k konvalidovaniu (zhojeniu) procesného postupu prvostupňového súdu, ktorú učinil odvolací súd. Tým, že odvolací súd umožnil dovolateľovi vyjadriť sa k novým dôkazom, ako aj k dôkazom uskutočneným pred súdom prvého stupňa, konvalidoval procesný postup prvostupňového súdu, keď zároveň rešpektoval jeho základné právo na spravodlivý súdny proces chránené v čl. 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k právnenému záveru, že odporcovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní, za účelom obhájenia ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa odporcovi znemožnila realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 ods. 4 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa už nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol odporca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo navrhovateľke (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania, lebo

v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradit' trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: